

România în ofensivă împotriva criminalității financiare: Strategia națională AML/CFT 2025–2030

Autor: Adela Nuță

La începutul lunii iulie 2025, Guvernul României a emis un proiect de hotărâre privind Strategia națională pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului 2025–2030. Acest document programatic răspunde angajamentelor internaționale ale României în domeniul AML/CFT și vine în contextul intensificării eforturilor globale și europene de combatere a acestor fenomene. Necesitatea strategiei este motivată de riscurile majore asociate criminalității financiare și terorismului, evidențiate atât la nivel intern (prin recenta Evaluare Națională a Riscurilor) cât și extern (prin standardele FATF și evaluările Moneyval). În plus, Raportul de evaluare Moneyval (Runda a V-a) a subliniat importanța unei abordări strategice unitare, remarcând absența unei politici actualizate de combatere a finanțării terorismului. Ca urmare, autoritățile române au constituit un Comitet interinstituțional pentru elaborarea Strategiei și a planului de acțiune asociat, asigurând o viziune comună a tuturor instituțiilor implicate.

Obiective strategice

Strategia definește șase obiective generale, fiecare detaliat prin obiective specifice și măsuri aferente, menite să consolideze sistemul național AML/CFT:

- I. **Creșterea capacității instituționale** în prevenirea și combaterea spălării banilor/finanțării terorismului
- II. **Consolidarea cadrului legislativ național**
- III. **Îmbunătățirea proceselor de evaluare a riscurilor**
- IV. **Consolidarea culturii naționale AML/CFT**
- V. **Întărirea răspunsului penal** împotriva spălării banilor și a finanțării terorismului
- VI. **Dezvoltarea cooperării interne și internaționale**

Fiecare obiectiv general este detaliat în Strategie prin obiective specifice și acțiuni aferente, indicând direcțiile concrete de urmat.

Această structură pe obiective generale și specifice asigură o abordare sistematică, astfel încât să se identifice precis neajunsurile de remediat și să se traseze pași concreți pentru fiecare direcție strategică, conferind claritate și coerență efortului național de combatere a spălării banilor.

Instituții implicate

Implementarea Strategiei reprezintă un efort instituțional coordonat la nivel național, implicând multiple autorități publice. Printre instituțiile cu rol esențial în prevenirea și combaterea spălării banilor se numără, cu titlu exemplificativ, Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB), Ministerul Afacerilor Interne (MAI), Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF), Banca Națională a României (BNR), Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF) și Oficiul Național pentru Jocuri de Noroc (ONJN).

Pentru coordonarea instituțiilor implicate, Hotărârea de Guvern prevede constituirea unui grup de lucru interinstituțional, responsabil cu monitorizarea implementării măsurilor din planul de acțiune, pe domeniile de competență ale fiecărei entități. Fiecare instituție desemnează un coordonator și un punct de contact tehnic, iar ONPCSB are rolul central de agregare și raportează semestrial Guvernului stadiul implementării Strategiei.

Planul de acțiune

Pentru a surprinde aplicabilitatea practică a direcțiilor stabilite prin Strategie, pot fi reținute, cu titlu ilustrativ, câte un exemplu semnificativ din fiecare capitol al Planului de Acțiune, corespunzător fiecărui obiectiv general:

Obiectivul 1 Exemplu: Unul dintre proiectele prioritare aferente acestui obiectiv vizează implementarea unui sistem informatic integrat la nivelul ONPCSB și al instituțiilor partenere, capabil să permită prelucrarea automată, interconectată și analitică a informațiilor financiare relevante. În concret, Planul prevede dezvoltarea și integrarea de soluții IT care să asigure primirea, procesarea și analizarea avansată a datelor (inclusiv în formate standardizate), cu scopul de a crește capacitatea de detecție timpurie a tranzacțiilor suspecte și de a sprijini investigațiile financiare. De asemenea, este menționată digitalizarea accesului organelor de urmărire penală la evidențele financiare și interconectarea aplicațiilor informatice de profil, în vederea consolidării unei platforme naționale coerente de prevenire și combatere a spălării banilor.

Obiectivul 2 Exemplu: Revizuirea legislației naționale în domeniu pentru a incorpora noile cerințe europene și recomandările evaluărilor internaționale. Un exemplu notabil este pregătirea modificărilor necesare pentru alinierea la pachetul legislativ european AML (Regulamentul privind prevenirea spălării banilor, Directiva a VI-a AML etc.), astfel încât prevederile interne să fie gata pentru aplicare simultan cu cele europene. Totodată, se are în vedere actualizarea cadrului sancționator și procedural: de la introducerea explicită a obligației declarării sumelor de numerar la frontierele interne ale UE, până la ajustarea legislației procesual penale pentru a facilita accesul organelor de anchetă la date financiare și înghețarea rapidă a conturilor suspecte.

Obiectivul 3 Exemplu: Actualizarea Evaluării Naționale a Riscurilor (ENR) privind spălarea banilor și finanțarea terorismului și consolidarea mecanismelor de identificare a riscurilor emergente. Conform Planului, ONPCSB împreună cu autoritățile de supraveghere vor revizui ENR cel puțin o dată la doi ani sau ori de câte ori apar schimbări semnificative, pentru a reflecta noile vulnerabilități (de exemplu, utilizarea abuzivă a platformelor de active virtuale, finanțarea terorismului prin mijloace neconvenționale etc.). Un grup de lucru dedicat evaluării riscurilor va colabora cu experții din sectorul privat și organizații internaționale, asigurând o imagine cuprinzătoare și actuală a amenințărilor.

Obiectivul 4 Exemplu: Un demers esențial în atingerea acestui obiectiv este reprezentat de campaniile de conștientizare și formare destinate atât publicului larg, cât și profesioniștilor din sectoarele reglementate, în special în domeniile expuse la riscuri sistemice de spălare a banilor și finanțare a terorismului (precum traficul de droguri, traficul de persoane, infracțiunile de mediu, VASP – furnizori de servicii pentru active virtuale, sectorul imobiliar sau serviciile nereglementate). Sub egida ONPCSB, va fi elaborat un Ghid național privind indicatorii de suspiciune, destinat instituțiilor financiare, altor entități raportoare, dar și publicului interesat. Ghidul va include studii de caz relevante (de exemplu, utilizarea societăților offshore, tranzacții circulare cu cryptomonede, utilizarea abuzivă a cash-ului sau a interpușilor) și recomandări clare privind identificarea, documentarea și raportarea riscurilor.

Obiectivul 5 Exemplu: Consolidarea capacității de investigare a infracțiunilor de spălare a banilor se va realiza prin constituirea unor echipe mixte specializate (formate din procurori, ofițeri de poliție judiciară, analiști financiari și specialiști IT), care vor desfășura investigații financiare paralele (simultane cu ancheta penală, dar axate pe traseul banilor). Accentul se va pune pe aplicarea efectivă a confiscării speciale și extinse (inclusiv a bunurilor transferate către terți sau deținute în străinătate), prin identificarea rapidă și indisponibilizarea activelor încă din fazele incipiente ale anchetei. În sprijinul acestui obiectiv va fi valorificată expertiza ANABI (Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate), instituția responsabilă cu gestionarea bunurilor sechestrate și cu asigurarea evidenței acestora la nivel național.

Obiectivul 6 Exemplu: Interconectarea sistemelor informatice și schimb rapid de informații cu partenerii internaționali. În cadrul acestui obiectiv, Planul de Acțiune propune dezvoltarea unui hub național de schimb de informații financiare între autoritățile competente din România (precum ONPCSB, BNR, ANAF, poliția judiciară), care va permite partajarea rapidă și securizată a alertelor și datelor operative privind tranzacții suspecte, entități cu risc ridicat sau noi tipologii de spălare a banilor. Acest hub urmează să fie interconectat cu rețele internaționale, în special cu FIU.net (platforma electronică europeană de cooperare între unitățile de informații financiare) și cu rețeaua Egmont (care reunește FIU-uri la nivel global).

Concluzii

Strategia Națională 2025–2030 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului marchează un pas important în consolidarea capacității României de a face față provocărilor complexe din domeniul financiar infracțional. Prin obiectivele sale clar definite și planul de acțiune structurat, Strategia oferă un cadru unitar de acțiune pentru numeroasele instituții implicate, eliminând abordările fragmentate de odinioară. Implementarea sa cu succes va contribui la protejarea integrității sistemului financiar național, la creșterea încrederii partenerilor internaționali în eforturile României și la alinierea țării noastre la cele mai bune practici europene și globale.

Privind spre orizontul anului 2030, Strategia Națională AML/CFT reprezintă un angajament ferm al autorităților române de a intensifica lupta împotriva spălării banilor și a finanțării terorismului, într-un efort sincronizat cu comunitatea internațională. Implementarea consecventă a acestei Strategii va consolida reziliența juridică și instituțională a României în fața criminalității financiare, va proteja ordinea publică și economică și va transmite un mesaj clar: România nu tolerează “banii murdari” și va utiliza toate pârghiile legale pentru a-i depista, confisca și neutraliza. Perspectivile sunt astfel optimiste, condiționate de o cooperare strânsă între autorități, mediul de afaceri și societate, în spiritul legalității și al responsabilității comune pentru un viitor mai sigur și mai integru din punct de vedere financiar.

Conținutul acestui articol oferă informații generale privind subiectul. Înainte de a lua orice decizie, recomandăm solicitarea de asistență juridică cu privire la circumstanțele dumneavoastră specifice.

